

De gêne voorbij gedanst

Until Our Hearts Stop is een nieuwe stap in een onderzoek dat choreografe Meg Stuart al meer dan twee decennia voert. Onvermoeibaar probeert ze de vinger te leggen op de vreemde wisselwerking tussen wat we fysiek voelen en wat we mentaal ervaren. Daarbij laat ze de kijker zelden ongemoeid.

Dat onderzoek heeft steeds minder de vorm van een klassieke 'voorstelling'. Het gaat steeds vaker om experimenten waarin niet alleen de performers, maar ook de toeschouwers hun rol te spelen hebben. Zo confronteert ze kijkers vaak frontaal met hun troebele condition humaine. Het laat hen niet zelden in verwarring achter.

In *Highway 101* (2000-2002) nam ze het publiek bijvoorbeeld op sleeptouw door een gebouw om het onverwacht achter te laten bij weirdo's die gênante wartaal uitsloegen. Mensen wisten zich vaak geen houding te geven. *All Together Now* (2005) ontregelde de theaterconventies nog meer. Het begon er mee dat de kijkers in een veel te kleine ruimte opeengepakt werden, terwijl een stem zijn afschuw uitsprak over het zweet en de geuren. Het eindigde met een feel good-sessie waarin je elkaars hand moest vasthouden. Om te besterven, zo gênant was het voor sommigen.

Maar net dat is altijd weer haar vraag: waarom worden we er niet goed van als anderen ons te dicht op de huid zitten? Waarom verlangen we naar anderen maar lopen we hard weg als iemand dichterbij komt? Wat verdragen we van elkaar, wat niet? Dat blijft fascineren, want Stuart vindt altijd weer nieuwe manieren om dat te doen, en telkens brengt ze je als kijker van je stuk.

Het is niet anders in het nieuwe werk *UNTIL OUR HEARTS STOP*. Het stuk zet je zozeer op het verkeerde been dat je ergens halverwege nauwelijks nog weet waar je het hebt. Op de overrompelende, jazzy klanken van het trio Samuel Halscheidt, Marc Lohr en Stefan Rusconi hebben de zes performers elkaar dan al op alle denkbare wijzen betast, bekropen, gebruikt.

Het begint met een rare yogasessie, gevolgd door een even rare acrobatieoefening. Daarna ploffen de spelers met z'n zessen in één zetel neer. Uit verveling of gêne pulken ze aan elkaar tot ze als een kluwen lijven over de grond rolden. Twee mannen raken verwickeld in een hondengevecht. Twee vrouwen scheiden hen, maar gaan elkaar meteen daarna even driest, en poedelnaakt, te lijf om te eindigen in een innige omhelzing.

Vierde wand doorbroken

Een uur van die handtastelijke, ongerijmde scènes eindigt met een unisono dans van onbegrijpelijke signalen. Net als je het bijna wil opgeven om het te begrijpen, slaat de sfeer om. Het publiek wordt plots willens nillens in de actie betrokken. De performers bieden drankjes en geschenkjes aan, zingen verjaardagsliedjes of houden een variétéschouw. Kristof Van Boven doet nog wel alsof hij gevangen zit achter glas, maar de 'vierde wand' tussen kijker en speler is hier duidelijk geslecht.

De voorstelling wordt daarna letterlijk en figuurlijk magisch, met goocheltrucs en een mysterieus ritueel met wierook en tromgeroffel. Die sfeer wordt echter bruusk doorbroken door een hartverscheurende toespraak van een vrouw alleen: eindeloos bedelt ze om aandacht en liefde voor haar armzalige zelf. Het herinnert aan de rare, gênante types die in *Highway 101* opdoken.

Al weet je dat het theater is, het maakt je ongemakkelijk: Meg Stuart houdt ons met deze scène een spiegel voor. Ze toont hoe sterk iedereen hunkert naar contact en aandacht, *until our hearts stop*. Maar met dat ongemakkelijke gevoel blijf je alleen achter, want hier stopt het stuk. Tot Stuart weer een nieuw hoofdstuk breidt aan dit eindeloze verhaal.